

SUVANNON SEUTU

JOULUNA

1969

Älkää mistään murehtiko

Joulu on ilon juhla, mutta joulu on myös monien huolehtimisten ja murheitten aika. Etenkin ennen joulua, valmistelujen aikana, huolet painavat ja väsyttävät. Kun sitten joulu saapuu, saattaa käydä niin, että huolet vaihtuvat suruiksi ja kaipaukseksi. Muistelemme kyynelin sellaista, mikä meillä menneisyydessä oli, mutta ei ole enää. Tämän vuoksi meille on tarpeellinen apostolin sana: "Älkää mistään murehtiko". Siinä meille annetaan lupa kaikkien murheitten jättämiseen pois, että joulun valkeus ja ilo pääsisivät sisälle sydämiimme.

On kuitenkin helpompi kirjoittaa edellä mainittu kehoitus kuin panna se täytäntöön omassa elämässä. Kehoituksen esittäjä, apostoli Paavali, tarkoitti sanoillaan täyttä totta. Emme voi sanoa hänelle: "Hyvähän sinun on toisia kehoittaa, kun itselläsi on kaikki hyvin." Hänellä ei ollut kaikki hyvin. Hän oli vankina ja hän oli

sairas mies. Hänen menneisyydessään oli musta tahra, jonka muisto vielä painoi. Lisäksi alinomainen huoli seurakuntien tulevaisuudesta ei antanut hänelle lepoa. Mutta hän oli löytänyt hyvän lääkkeen murehtimista vastaan ja sen hän halusi ilmoittaa myös toisille. Hänen ohjeensa kuuluu kokonaisuudessaan: Älkää mistään murehtiko, vaan kaikessa saattakaa pyyntönne rukouksella ja anomisella kiitoksen kanssa Jumalalle tiettäväksi, ja Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi, on varjeltava teidän sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa."

Eräs jumaluusoppinut on lausunut: "Murehtiminen ja rukous ovat ristiriidassa keskenään niin kuin tuli ja vesi." Rukous lieittää ja sammuttaa murheet, etenkin kun se esitetään Jumalalle kiitoksen kanssa. Rukoilija saa kokea Jumalan rauhaa levottomuuden keskellä. Jumalan varjelus ja siu-

naus pääsevät näin ohjailemaan sisäistä elämäämme.

Joulu vaatii valmistuksia, joista parhain on rukous." On kiire, en ehdi rukoilemaan", voimme ajattelelmattomasti väittää. Luther vastaa: "Kun on ensin hyvin ruikoitu, on työ jo puoliksi tehty." Rukoilija saa kokea, että meillä on "armon lähde autuas". Rauha ja ilo sydämessä kaikki onnistuu paremmin. Meillä on joulun sanoma koko elämäämme varten. Se sisältyy yhteen sanaan: JEESUS, VAPAHTAJA. "Sä autuuteni iloni, suo mun ain olla omasi. Mä tahdon Henkes avulla sua ikuisesti palvella."

Joonas Laurila

Topi Aava:

Mietteitä joulun lähestyessä

MUISTIKUVA I

Minulla — niinkuin monilla muillakin — etäisimmät Joulun muistikuvat ovat piirtyneet lapsen herkkään ja vastaanottavaiseen mieleen. Ne ajoittuvat ajassa vuosikymmenien taa ja hakeutuvat paikallisesti Karjalan kannakselle, Suvannon seudulle, Sakkolan Riiskan kylään. Noissa muistikuvissa on odotuksen vahva tuntu, osaksi pelonsekaista epävarmuutta siitä tuoko Joulu-Ukko jotakin, onko sillä kaivatut sukset tai kelkka kontissaan. Joulukuusen haku ja sen sisälle tuonti aattona, puhtaaksi pesty tupa, kynttilöiden syttyminen ja "Enkeli taivaan..." Uskon, että kuva myös sinun lapsuutesi joulusta noudattaa monilta osin samoja latuja. Jostakin lapsuuteni joulusta on jäänyt mieleen kirkko ja kirkkokansa. Aamuhämärä, hevosia, kulkusia. Nämä kuvat lienevät niin yleisiä, että niitä voidaan pitää Joulun tunnuskuvinä koko maassa. Itse Joulun sanoma jäi tuolloin suhteellisen etäiseksi.

Isän lukemassa Jouluevankeliudessa kyllä kerrottiin: "Teille on tänään syntynyt vapahtaja, joka on Kristus Herra..." — tietäjät olivat matkalla jonnekin vieden lahjoja ja tähti opasti heitä.

Näin syntyi käsitys, että maassa on rauha ja kaikilla ihmisillä on hyvä tahto. Oliko tuo kuva oikea? Rakastivatko ihmiset toisiaan yhtä paljon kuin itseään? Oliko rakkaus voittanut vihan. Oliko Joulun sanoma löytänyt perille, vai onko se vieläkin matkalla? Oliko niin, että vanhemmat olivat halunneet järjestää lapsille jotakin iloa syksyn pimeimmälle ajalle, kantaen itse huolien taakkaa piilottaen sen kuitenkin nä-

kymättömiin Joulun pyhien ajaksi? Nämä kysymykset ovat nousseet esille myöhemmin. Lapsuuteni Joulun muistan lasten tavoin: lämpimänä, läheisenä ja hellänä, jolloin ihmiset pyrkivät olemaan parempia kuin olivat.

MUISTIKUVA II

Tämä muistikuva liittyy eräseen nuoruuteni jouluun. Sen joulun kuva on kylmä, viluinen, suru-reunainen, tuskan, epävarmuuden ja pelon täyttämä. Oikeastaan noista tunnusmerkeistä ei voi rakentaa perinteellistä Joulun kuvaa. Tämä kuva on varmasti väkivästi piirretty jokaisen Karjalaisen mieleen, joka joutui kokemaan talvisodan Joulun. Sen kuvaan ei juuri sovi sanat: "... rauha maassa ja ihmisillä hyvä tahto..."

Tuon Joulun viettopaikaksi satui Kylmäkosken pitäjää, kylän nimeä en enää muista, mutta Korrin kartanon suojissa kuitenkin, siellä Jokihuhdin torpassa sitä vietettiin. Tuolloin ei isä ollut lukemassa Joulun sanomaa, eivät olleet veljet ja sisaret koolla, ei tullut Joulu-Ukko kontteineen eivätkä kulkuset helisseet.

Eräs hyvä muistikuva ja samalla paras joululahja oli se, että aattopäivinä löysin äitini ja pikkusiskoni Kylmäkosken asemalta, jossa olin seuraamassa evakojunien saapumista. Se teki tuosta joulusta viettämisen arvoisen. Vaikka tuo Joulu oli pelon, vihan ja puutteen Joulu, uskon että tuon Joulun aikana hiljennettiin rukoukseen enemmän kuin monina muina jouluina yhteensä.

Tuona Jouluyönä Suvannon rannat Keljassa, Kirvesmäessä ja Taipaleen joella, kokivat järkyt-

tävän näytteen siitä, että Joulun Herran sanoma oli lähes kaksituhatta vuotta kestäneellä matkallaan päässyt vain puolitiehen. Runoilija Yrjö Jylhä, joka Kirvesmäessä toimivan komppanian päällikkönä koko tuon Jouluyön paikanpäällä, kirjoitti: "... ja Jouluaaton kun ehtooseen, tuli säästi joukkomme harvenneen, niin kuulla saimme me kaikin: on poika syntynyt Joosepille, Joosepille ja Marjatalle, se syntyi mustimman hirren alla, on tuskin peitetä sille..."

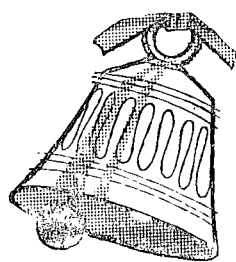
Mikäli on perille vievä kanava, haluaisin osaltani viestittää myöhäiset kiitokseni Korrin kartanon tuolloiselle haltijaväelle ja heidän perillisilleen siitä, että kutsuivat suojissaan katon päänsä päälle saaneet evakot jouluaaton viettoon, yhteiseen tilaisuuteen, osoitukseksi siitä, että kaikki olemme toistemme lähimmäisiä.

JOULUSTA — JOULUUN

Vuosien saatto on kuljettanut monta Joulua tuosta ajasta lähtien. Sotajouluja, säännöstelyn ja puutteen Jouluja, käyhiä ja rikkaita jouluja, kaupallisia ja mitään sanomattomia jouluja. Jokainen tämän lukija on myötäelänyt tuon juhlien saaton omalla tavallaan, pyrkinyt rakentamaan juhlan omien mahdollisuuksiensa ja näkemyksensä mukaisesti. Se taivoite minkä itsekukin on asettanut, on määritelty puitteet. Olen kuitenkin saanut sen käsityksen, että yhä enenvässä määrin kaupalliset piirteet ovat vallanneet alaa joulunviettotavoissa. Kaupallinen maailma käyttää joulun ajatusta myyntivaltina ja meistä suurin osa on valmis lähtemään mukaan tuohon päättymättömään

Suvantolan

kellot

"rulettiin", kukin varojensa mukaan. Onko tuolla tiellä löydettyä Joulun sanoman perimmäisen tarkoituksen? Onko Joulun Herra enää mukana koko leikissä? Muis-tammeko Itseämme enemmän kuin lähimmäistämme?

Onko enää tilaisuutta hiljentyä miettimään elämän perimmäisiä kysymyksiä: Rakkauden ja totuuden ilmenemistä. Kattaako pinta-vaakto meidät niin, että sisus jääkin ontoksi?

Näillä kysymyksillä on merkitystä silloin, jos aiomme antaa elämälle sille kuuluvan sisällön ja vähentää osaltamme vihan, kateuden, omistamishalun ja vallan vyöryä tässä ristiriitojen sävyttämässä maailmassa. Kun sydämemme on täynnä kättemme ja mielemme aikaansaannoksia, silloin meillä ei ole rakkautta, vaan olemme jatkuvassa taisteluasenteessa toisiamme vastaan. Todellisuutta ei opi kirjoista, sitä ei voida mitata, sitä ei voi vangita sanoihin. Emme voi siepata tuulta kouramme, emme voi sulkea todellisuutta temppeliin tai tiettyihin seremonioihin. Ne ovat kaikki pakoteitä todellisuudesta, kuten ryyppyn ottaminen. Ajatuksemme ovat menneisyyden ja kokemusten kasaantumia. Niiden avulla emme pysty löytämään tuntematonta, todellisuutta ja rakkautta. Meidän on ymmärrettävä kärsimys ja harmaa päivä, meidän on osattava nauttia esille pilkahtavasta aurin-gosta ja lyhyistä onnen hetkistä. Kun mielemme on vapaa, hiljainen ja tyyni, silloin todellisuus tulee luoksemme etsimättä. Se vain on kanssamme ja silloin olemme onnellisia.

Hyvää ja onnellista Joulua!

Hiljaisuus. Ei Suvannolla helkä.
Aavikkona aukee Vuoksen selkä.
Rovasti ei kirkkokaapuun vyötä,
vietettäissä tämän joulun yötä.
Ylistyksen virret vaienneet.
Temppelissä valot sammuneet.

Kajahtaa! jo yli maisemain,
saattosoitto juhlaan saapuvain.
Kirkkotie on tulevia tulvillaan,
runsaammin kuin ennen milloinkaan.
— Ei kellot kutsu. — Matka katkeaa.
Jää alta murtuu, railo ratkeaa...

Kaksi vuotta siirtyi ikuisuuteen,
saapuvin jouluun, joulun yöhön uuteen.
Uusi Suvantola yössä ELÄÄ:
YKSI JOULUN TIUKU TIELLÄ HELÄÄ!
Joulun rauhaa raunioilla soittaa.
Jyly jyskää, tiu'un äänen voittaa...

Joulun kellot Suvannolla vaienneet.
Soittajatkin kauas kaikonneet.
Sinne missä malmein ääni kaikuu.
Missä virret tempeleissä raikuu
Joulun tiuku tiellä helkähtää.
— Jälleen, jälleen autio on jää.

VILJO PURONTAA

TOIVOTAMME KAIKILLE YSTÄVILLEMME

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

SUVANNON SEUTU

Poimintoja Armas Masalin-Maasalon Notes-kirjasesta

Tiistaina 15 p:nä joulukuuta 1904:

Nyt se on lukukausi lopussa ja huomenna olen matkalla Sakkolaan, kotiin jouluksi. Pitkään aikaan en ole muistikirjaani kajanut, koska ei ole mitään merkittävää tapahtunut. — Näin lukukauden lopussa tuntuu kuitenkin niin kummalliselta... On ikään-

kuin tuo huimassa vauhdissa pyörivä ajanratas olisi äkkiä pysähtynyt. Aivoni työskentelevät vain puolella voimalla, läksyjä en voi lukea, hiukan vain silmäillä ja taas panna kirja kiinni. Odottelen vain ajan kuluva, mutta tuo onneton kello käy niin hitaasti...

Tammikuun 14 p:nä 1905:

Saavuvin eilen illalla kaupunkiin

(Viipuriin). Loma oli hauskin mitä olen viettänyt. Vasta nyt oikein tutustuin Sakkolan nuoriin. Ah, miten herttaista, reipasta ja luonnollisen mukavaa väkeä. Olisi tehnyt mieli vielä olla yhdessä.

Tiistai 28 p:nä helmikuuta:

Nyt siis vihdoin tuo äärettömän pitkä, kymmeniä vuosia kestänyt aika on loppunut ja ihminen on vapaa. On suloinen sana "vapaa". Muistan elävästi sen päivän, jolloin isän saattamana hiljalleen tallustelin Artjärven kansakoulua kohti. Silloin piti minun aloittaa koulunkäyntini. Raskas oli käynti ja rinnassa tuntui jotain kouristavaa, sanomattoman tuskallista. Aavistin, että olin pitkäksi aikaa jättävä lapsuuden ja vapauden...

Mutta nyt on taakka pudonnut harteiltani ja minä en enää ole kouluipoika...

Maanantaina oli penkinpainaajaiset H:ra Serenius'ella Säiniöllä. Kyllä aika kului hauskaasti tutussa toveripiirissä ja "puol'yo kun maata pantihin jo oli kuluneena".

19 p:nä toukokuuta:

Erittäin hauska retki Juustilaan. Ansaitsin 5 penniä nti Puhalta!

Lauantaina 27 p:nä toukokuuta:

Oi, huomenna kajastaa se päivä, jolloin tuo unelmien toivottu retki Helsinkiin on tapahtuva. Saan nähdä pääkaupungin. Minunkin osakseni on siis tullut tuo kadehdittu onni, jolloin kuuluu onnentoivotuksia, kajahtelee hurraahuudot ja jolloin kauniit neitokset täyttävät rintani tuoksuvilla kuukilla.

Maanantaina 29 p:nä:

Oi, kulta-aika riemuisin, suloisin armahaisin, kun nuor' on ylioppi-

Ahon reunalta

Se jouluku 30 vuotta sitten oli silti muistojen jouluku, näin kaukaa katsottuna, voi niin sanoa. Vaikka silloin elettynä se oli epätoivon, pettymyksen, katkeran uhman jouluku, kuka sen silloin missäkin olosuhteissa vietti, ei luokseen saapunut Rauhan Sanoma. En tiedä syttyivätkö täällä sisämaassa silloin kynttilät kirkkojen peitettyjen ikkunain takana, tuskin? Sen vain tiedän, että joulukellon kaiku yhtyi avaruuden rantoja kiertäessään tykkien kuoleman kummuun.

Aattoillan kuutamossa ajaa kolonna, lumi naukuu, kitisee, reet rusahtelee, tienvarsi aitoissa raksa pakkaneen. Kolonna nousee ylös Sakkolan kirkon mäkeä, vuosataiset kirkkomäen männyt katsoo hevosjonon raskasta nousua. Mitä miettinevät jos kielin voisi kertoa.

Kolonna seis! — Kuuluu komento ja jalasten kitinä taukoaa, hiljaisuus levittäytyy kirkkomaan yöhön. Kolonnan päällikkö, vääpel, Keski-Suomen syrjäisen salokappelin kanttori, lähtee astelemaan, seuranaan pari miestä, koh-ti kirkkoa. Kirahtaen aukeaa raskas pääkäytävän ovi pyhä hiljai-

suus humusee kattoholveissa, taskulampun valossa löytyy urkuparvelle johtavat portaat. Vääpel istuu urkujen soittopöydän penkille, toinen miehistä etsii urkujen polkimet. Siinä soittopöydällä on pari kynttilää, hän sytyttää ne, samassa välähtää mieleen musiikkihistoriasta ARMAS MAASALON nimi ja kuvaus miten hän keskellä kesää peitti ikkunat, sytytti kynttilät, hakeakseen joulun tunnelmaa, niin alkoi tuo Joululaulu: — Hiljaa, hiljaa Joulun kellot kajahtaa... Sen hän nyt soittaa näillä säveltäjän kotikirkon uruilla. Arasti ensin sormet tapaili kosketimia, mutta Joulu tulvahtaa soittajan sieluun, pimeä kirkko kaiku laulun sävelistä taas...

Kolonnan miehiä tulla kolistelee kirkkoon, päät paljastuvat, hiljainen huokaus kohoaa sävelten kantamana, muistuu koti, riipaisee niin oudosti rinnasta, mutta TOIVO täyttää rauhoittavana mielet. Hän on tullut!

Taas ajaa kolonna jouluyössä, vuossatainen temppeli seisoo yksin... viimeisen kerran sen urut ovat soineet. Hiljaisuus on Taipaleen joellakin.

VIKI

Kanttori I. Maasalon perhe kotinsa puutarhassa Sakkolan "Patamäelä". Kuvassa Asmas, äiti Ida o.s. Hellström, isä Israel Masalin, Tyyne ja Vieno Masalin.

las. Niin hauska täällä on, niin äärettömästi —.

Tiistaina 27 p:nä kesäkuuta:

Kotona Sakkolassa. En tiedä mitä kirjoittaisin. Elämä on kuin autuaallista unta. Tuntuu kuin kaikki olisi muuttunut ja minä itse tietysti kaikista ensin. Enhän ole enää koulupoika, olen ylioppilas, nuori ja tunteikas. Heti kun painoin tuon valkean pehmoisen kultamerkkisen lakin päähäni, tunsin astuneeni suuren huomattavan portaan yhteiskunnassa. Jo tuo lause: — Hän on nuori ylioppilas, miten se hiveleekään korvia, mitä kaikkea se sisältääkään! Nuoret ylioppilaathan ne ovat nykyajan ritareita: he ovat kohteliaita naisille, floisia, toimelaita. Missä he liikkuvat siellä he panevat toimeen sivistyspyrintöjä, ovat kaikkien yhteiskunnallisten pyrintöjen harrastajia ja alkuunpanijoita. Niin mitä kaikkea onkaan nuori ylioppilas!

Maanantaina 3 p:nä heinäkuuta:

Vielä leikkivät silmissäni nuo valkoiset, häikäisevät ylioppilaslatkit, neitosten valkohameet ja herrojen valkoiset liivit. Lämpeni sydän katsellessa tuota nuorta rei-

pasta joukkoa, varsinkin kun tunsin itse kuuluvani noihin. Sykähti sydän, riemahti rinta pelkästä elämän ilosta ja onnesta. On elämä ihana Sentään.

Ah, kuinka sydämenpohjasta me lauloimme. Rintani paisui ylpeydestä seistessäni siinä valkolakkisten rivissä ja nähdessäni yleisön hartaana kuuntelevan. Saattepa kerrankin kuulla oikeata musiikkia!! Kuulkaa miten ylioppilaat laulavat, ajattelin itsekseni... Sykkipä sydämeni silloinkin tavallista nopeammin kun palinkintoja jaettaissa nimeni mainittiin ja kun noustuani lavalle, tuo neitosista kaunein valkolakkinen kiinnitti rintaani kiiltävän mitalin. Ah, kuinka hän oli Kaunis...

Mutta sitten he lähtivät pois, nuo valkolakkiset. Vielä välähti puiden välissä valkoista, vielä kuului hilpeä ääni, helähti raikas nauru, mutta sitten he häipyivät pois ja minä jäin yksin kuin orpo. Vaikka juhlaakenttä vilisi täynnä väkeä...

Tiistaina 4 p:nä heinäkuuta:

Thana aamu herätti minut unesta ja samassa tuli Ale Koiranen luokseni ja ilmoitti että huomenna tehdään hauska veneretki. Kävim-

me yhdessä pappilassa ja tohtorilla. Soitin neiti Puupposen ja tohtorinnan kanssa pianoa. Ah, miten hauskaa... On mitä herttaisin kesä-iltat: tuolla visertää peipponen, joskus kukahtaa käksi ja kauempana maisemassa vallitsee syvä hiljaisuus ja rauha, mutta miten lieneekin, sydäntäni hivelee tuo entinen surumielisyys...

Tiistaina 11 p:nä heinäkuuta:

Sunnuntaina ja maanantaina häät Revolla.

Torstaina 13 p:nä:

Retki Lampun niemelle ja karkelo Dr. Levinsonilla.

31 p:nä heinäkuuta:

Helenan päivillä. Konttinen oli täällä.

4 p:nä elokuuta:

Oikein hauskat Marian päivät. Poikamäellä ei koskaan ole ollut niin reipasta elämää kuin nyt.

8 p:nä elokuuta:

Retki Petäjärven saareen. Hauskaa oli.

12 ja 13 p:nä elokuuta:

Ystävien kanssa retki Vilakkaan ja Taipaleeseen. Harvinaisen hauskaa.

Maanantaina 21 p:nä elokuuta:

T. N. lähti meiltä pois. Kävin Noitermaahan häntä saattamassa. Tuntuu kuin hänen mukanaan olisi mennyt tämän kesän ilo ja huvitukset. Kuinka hauskaa olemmekaan pitäneet täällä Sakkolan tanhurvilla. Olen nauttinut jo melkein loppuun asti ensimmäisen ylioppilaskesäni riemut — ja nytkö niistä ei olisi enää jäljellä muuta kuin muistot? Tuntuu katkeralta tuo, — minä tahtoisin elää uudestaan tämän kesän, uudestaan ensi kerran painaa päähäni tuo valkoinen lakki ja rientää Alppiin. Tahtoisin uudestaan nähdä nuo kirkkaat iloiset kasvot ympä-

KARJALAINEN AJATELMA SYKSYLLÄ 1969

Nyt emme itkeä enää saa, mutta muistella kyllä voimme.

Kaivata kunnaita Karjalanmaan, missä nuoruuden leikit me koimme. Oli taattoin ja maamoin se syntymämaa, sinne leposijan he saivat. Miksi kohtalo kuljetti meidät pois, antoi tilalle kulkurin vaivat.

Oli outoa suuri Suomenme tää, tavat toiset, kuin totutut meillä. Näytti karulta, kylmältä tää suur kotimaa, kuinka pärjäämme elomme teillä? Nämä aatokset ahdisti mieltämme ain, kun kuljimme evakkoteitä. Oli uhrattu kotimme puolesta maan ja se suuresti suretti meitä.

Kauan katsellut Karjalan kansa ei, vaan tarttui tarmolla työhön. Kuka korpehen raivasi peltonsa nuo, ja uurasti päivään ja yöhön. Kodit kohosi kyliin ja korkeuksiin, kaikki tahtoivat tehdä työtä. Kansa Karjalan innolla rynnisti taas ja onnikin seurasi myötä.

Vuosikymmentä kolme nyt kulunut on, ens' evakkolähdöstä sieltä. Työtä tehden, on toiveemme täyttyneet, voimme näyttää nyt iloista mieltä. Me olemme osana kansan tään, ja asumme omaa maata. Lie korkeimman johdatus tällainen, siitä kiittää ei kylliks' saada.

Hengenperintö, heimomme kallein, ei unholaan vaipua saa. Tavat, murteet tänne me toimme, loitsut, taia, ne tallettakaa. Herkkänä helkkyvät laulut, runot, satusuakkunat nuo. Ja kanteleen suloinen soitto, heimon hengen ne esille tuo.

Ne on rippeitä karjalan Sammon, nehän kerätä kannattaa. Jälkipolville käyttöön jättää, tämä työ meitä velvoittaa. On meillä mielissä Karjala ain, siellä elon aamun kun koimme. Nyt emme itkeä enää saa, mutta muistella kyllä me voimme.

HEINO KURIKKA

Talletettu joulumuisto

Kun vuodenaika on pimeimmillään syttyvät jälleen joulukynttilät. On kulunut jo kolmekymmen-

doimme nyt nauttia pohjaan asti viimeisestä yhdessäolosta.

Keskiviikko 30 p:nä elokuuta 1905:

Hyvästi isä, hyvästi äiti, hyvästi siskoni ja ystäväni, hyvästi Sakkolan kauniit rannat. Hyvästi...

tä ajast'aikaa kun sytytimme ne, siistityn, joululta tuoksuvan tuvan keskelle, tai nurkkaan laitettun joulupuun kynttilöihin.

Joulun sanoma on niin valtaisa, se on sama nyt niinkuin kolmekymmentä vuotta sitten. Tuskin koskaan kypsytymme sen oikein tajuamaan. Nykyajan kuluttavan kiireen riepottileva ihminen, on kuin numero tietokoneessa, jospa ehtisimme hiljentymään, hiljentämään menomme vauhtia, ajattele-

Sakkolalaisia kilpahiihtäjiä tasamaakaudelta

Kuvassa olevat sakkolalaiset hiihtäjät ovat voittaneet vähintään Viipurin piirin alueella pidettyjä kilpailuja. Saman tasoisia hiihtäjiä oli Sakkolassa 1920-luvulla enemmänkin. Jopa yksi tasamaan epävirallinen Maailman

Ennätyskin lienee vieläkin Sakkolan hiihtäjillä! Näin 20-luvulla ja sama tahti jatkui aina talvisotaan saakka, vierailla paikkakunnilla sen jälkeenkin n. 10 vuotta. Nykyisenä hyvinvoinnin aikana on Sakkola-syntyiset hiihtäjät "häi-

pyneet" jonnekin, toivottavasti ei lopullisesti.

Omin voimin ja neuvoin yritettiin, joskin joskus kovalle otti. Juho Kyllästiseläkin oli 30 km Pölläkkälän Uran kilpailuissa toisessa kämmenessä 10 vesirakkoa, toisessa 7, silti tuli voitto. Toisena oli Manu Viskari 8 minuuttia perässä. Sakkolalaiset ottivat molempina päivinä neljä ensisijaa. — "Myö otettii tavallisest kaik neljä palkintuo, tuumattii jot jaka-kuot toist loput."

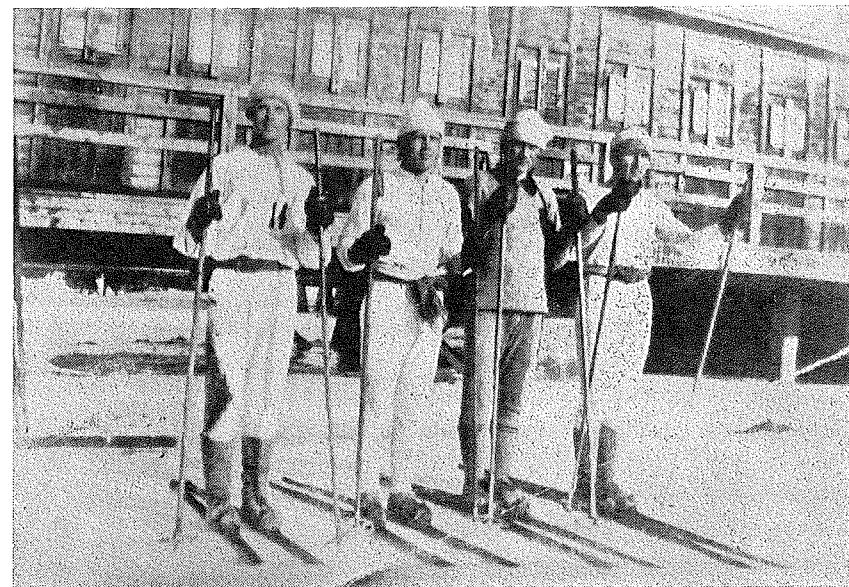
Se oli oikeata sakkolalaista peräänantamattomuutta ja suomalaista sisua. Sukkien voitelukaan ei ollut heille mitään "hepreaa", "Hyllkyläine! mie ko panin karkijua — ja veskellii sekasi nii sukset ei olliet muas kiikiä" — kertoi Juho Kyllästinen. "Vaikk olkii mua köntteikkö."

"Ko Liippuva miäjelt lähetti aumusel viestii viemiä nii mie sanoin Pyhäjärvöisel: Miä sie ies! — Mut ko piästii Haapakyläiä sanoin: Nyt mie lähen. Pysy peräs. Tai muute jäät!"

"Toise kerra rautuloine läks 8 minuttii minnuu enne mie huusin: Kyl myö vaihetua yht'aukua. Pyhäjärvöise (Mustone hiiht keralai) kans hiihettii yhes Hapoharjuu, mut Puustis olj pyhäjärvöine jo 12 minuttii jäles. Rautuloi kans käi niiko mie sanoin: myös vaihetii yht'aukua, mie taisi läpätä vähä enneki."

Mutta sitten tulivat, Böckermannin pojat. Tekivät ladut murtomaalle menivät lyhyt kantaisilla "kipeleillään" kuin oravat maata pitkin ja pitkät sukset ja hiihtotavat jäivät pian kokonaan toiseen luokkaan nahkaraksineen. Moni tasamaan hiihtäjä lopetti, pojat jatkoivat heidän aukomaansa latua murtomaalla Sares-nimisinä, aina Akateemista Suomen mesta-

L. N.

Hiihtäjät Viipurin hiihdossa lienevät v. 1924. Eemil Kuisma, Matti Kuuppo, Aleks Kekki ja Juho Kyllästinen.

maan mitä joululla on meille sa-
nottavaa.

— Joulussa on sitä rauhaa jota maailma ei voi antaa, joulussa on hyvää tahtoa, jota ilman ihmisen on vaikea tulla toimeen.

— Joulussa on sitä, joka her-
kistää mielemme ja vie aatoksemme talletettuihin aikoihin, aina lapsuuden jouluhin saakka. Jokaisella meistä on henkilökohtaisia joulumuistoja Koti-Karjalasta. Mutta useimmilla meillä on yksi yhteinen, ja se on lapsena käydystä joulukirkosta. Matka kirkkoon, jonka teimme tavallisesti isän ja äidin kanssa, vällyjen alla, kulkusten kilistessä ja pollen askel oli kevyt. Kirkon täytti tutun jouluvirren sävelet, mekin lapset osasimme laulaa. Kynttilöiden le-

pattava liekki, kuoron laulu urku-
parvelta, joulun evankeliumi ker-
toi Jeesuksen syntymästä. — Tun-
tui joululta. Kotiin ajo kirkosta
kilpaa Suvannon jäällä. — Nämä
ovat niitä talletettuja joulumuis-
toja jotka palautuvat mieliin yhtä
varmasti kuin joulukin, joka vuosi.

Menemme nytkin kirkkoon, va-
laistuun joulukirkkoon. Siellä mei-
tä vastaan tulvahtaa urkujen soit-
to, kuoro laulaa: — Joulu yö,
Juhla yö...

Kuulemme saman jouluevanke-
liumin: — Poika on syntynyt,
joka sai nimen Jeesus, ja alkoi sä-
teillä ihmiskunnan elämään Uskoa,
Toivoa ja Rakkautta.

Ovat kohdanneet odotettu ja
talletettu Joulu.

"Taavetin" uni 30 vuotta sitten

Yllä ukko! uot sie jo katsont joulupuuta?
Mitä? vastaha myö eletiä marraskuuta.
Yöl pitäs tehä yllä nousu...
Sie oikei uot hameniekka hätähousu!
Uatteles, mie uon nähtki merkkiunta:
Siulki on iessäis uus paikkakunta.

Tiä mökki myö suatii suuret vaivat...
Mut uso, Nyt sitä onkii vast taival.
Tuasois, uhvatois, astijois älä pie tukkuu.
Ne ei kohta uo meil mittii sukkuu.
— Mut kätkyvest on ikuine ikävä mieles.
Liekutit lasta, sanat, sävelet kieles.

Näitä myö tahtoin ei jätetty ois,
mut ajoit ko karjua iessäi pois.
Voi meitä marj onnettomii,
lienetiäs myö enniä kennekiä ommii...

Mut meitäpäs uotteliit siellä salit
Lottiin ruuvat, rokat iha varit.
Talkkunat, hörtöt, limppisopat,
sänkyvaatteet ja lastenkopat.

Mut puatakkua jo tahoit ostua,
räätikä looraa siul puksu nostaa...
Omenakakkarat popsiiit siimahännät.
Kalusiit kapustat ja kirnunmännät.

Kait tiä näky täyttyi vuosien mittaa.
Mut elämä ei vaipunkua hornan-kittaa.
Nyt "Taavetti" suap jo kansaneläkettä.
rukkeista leipää ja kohvista vettä.
Mari vaik vuorollua motkottua.
Niin KOTONNAAN "Taavetti" potkottaa.

JUHO KURIKKA

Helsingin Sakkola-Seuran kirkkojuhla

Vakiintuneen tavan mukaan Sakkola-Seura järjesti Helsingissä kirkkojuhlan 25.—26. 10. -69. Suurkirkkoon kokoontuneelle juh-lakansalle Jumalan sanaa julisti-
vat, lauantain ja sunnuntai juma-
lanpalveluksissa sakkolalaiset pa-
pit tuomiorovasti E. Sares ja lää-
ninrovasti J. Laurila.

Päiväjuhla tuomiokirkkoseura-
kunnan seurakuntasalissa muo-

ruutta ja Salpausselän alkupään
sijoituksia myöten.

Kaikki silloiset kilpahiihtäjät
ovat täyttäneet seitsemän vuosi-
kymmentä, taikka pian täyttää.
Kiitokset heille ja jatkukoon lop-
pumatka samaa tasaista latua.

Toivon mukaan he ja kaikki
nuoremmatkin kilpahiihtäjät, on-
han meillä olympia-mitaleita, Suo-
men mestaruuksia, Salpausselän
voittoja, aloittavat muistelmahiihtonsa Suvannon Seudun sivuil-
la.

dostui ohjelmaltaan sakkolalaisen
säveltäjän prof. Armas Maasalon
vaikuttavaksi muistojuhlaksi.

Laulajat Tellervo Erkama (o.s.
Jortikka Kekkilästä) lauloi mie-
hensä prof. Jorma Erkaman säes-
tämänä Maasalon säveltämät lau-
lut: — Rukous ja Tuhansin kie-
lin sekä Madetojan Ei multa mi-
tään puutu. Sakkola-Seuran pj.

Tyyne-Kerttu Virkki toivotti run-
sasluokuisen yleisön tervetulleeksi
juhlaan. Lukien katkelman Martti
V. Tenkasen uudesta teoksesta
"Kirjeeni Sinulle", joka kertoo elä-
mästä ja ajatuksista 1920—30-
luvulta Sakkolasta ja Pyhäjär-
veltä.

Hän esitteli yleisölle prof. Ar-
mas Maasalon puolison rouva Es-

terita Maasalon ja oopperalaulaja Aino Eleniuksen.

Rouva Maasalo kertoi heidän Sakkolassa vietetyistä vuosista, näistä kertoo myös tässä numerossa prof. Armas Maasalon Notes-kirjasesta käyttööme saadut katkelmat, siitä kaipauksesta ja kiintymyksestä jota He tunsivat Sakkolaa ja sakkolalaisia kohtaan. Hän kertoi myös huvittavana tapauksena muistelman, kun heille syntyi poika, joka kastettiin nimelle Kai, niin "Poikamäentäti" tokaisi: — Tuollase nime panti sehä on koiran nimi!

Tuomiorovasti Eino Sares puhui, kosketellen hänkin prof. Maasalon elämäntyötä säveltäjänä. — Vaikka hän ei olisi muuta säveltänyt kuin JOULULAULUN, niin se olisi riittänyt hänen elämän työksensä, mutta hän sävelsi niin paljon korkeatasoisia sävellyksiä, että hänen työnsä muodostui uraauurtavaksi koko Suomen Kirkkomusiikin alalla. Hän kiitti rouva Maasaloa lämpimästi kiintymyksestä Sakkolaan, että ihan sydän meni syrjälleen, — sanoi tuomiorovasti Sares.

Mus.tireht. Aaro Lehmusvuori soitti pianolla Maasalon sävellyksen: — Hämärässä.

Kahvitauon jälkeen laulettiin virsi: — Enkö Herraa Jumalaani riemumielin kiittäisi. Sakkolan Riiskassa lapsuus-vuotensa elänyt ja välirauhan aikana Sakkolassa pappina toiminut nykyinen rovasti Vilho Juutilainen kertoi lapsuutensa Riiskasta, josta hän tuns jokaisen kiven, kannon ja joen poukaman. Hän muisti myös Ala-Riiskan kuulun parisniekan joka samalla istuimella joi vaivatta 7 lasillista sajuu. Sekä Ylä-Riiskan tunnetun Kuparisten-suvun. Sekä sen "tempun" kun ajoi vesikelkalla päin aittaa, että lihakset mustaksi tummuivat, jolloin kyläläiset ennustivat, että tuosta pojasta tulee varmasti pappi. Hänestä tuli tosiaan rovasti.

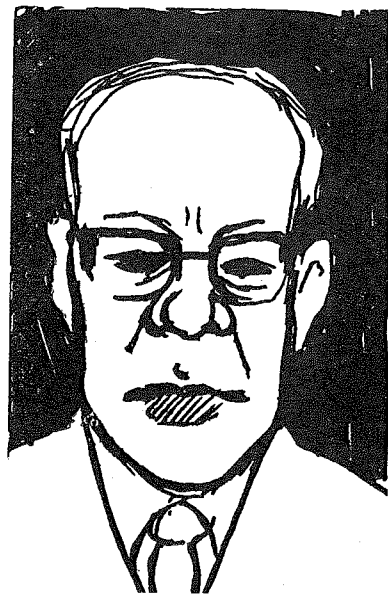
Toimituksen tuoli

Syksy on tullut ja lehtemme on tullut tilan puute. Sakkola-Juhlien selostuskin on pitänyt lyhentää pienimpään mahdolliseen. Josta-kin täytyi sivuja saada ja toimituskunnan kanta oli, että siitä otetaan. Toimen suunta ei ole tarkoitettu ketään vastaan, joten toivotaan ymmärtämistä. Nyt nimittäin ruuhkautui henkilökohtaisia uutisia ja ne me asetimme ensi tilalle. Olemme joutuneet muuttamaan muutamia kirjoituksia. Olemme saaneet moitteitakin, jopa säätiön hallituskin. Tietysti me teemme virheitä, toimittaja, toimi-

Lääninrovasti Joonas Laurila muisteli aikaa kun hän tuli Sakkolaan kirkkoherraksi. Silloisella pastori Juutilaisella oli kaksi tyttäretä — 35 vuotiaita ja kirkkoherra Laurilalla oli koira "Kaisa" jolle lapset toivat luita ruuaksi. Jolloin rovasti Laurila kysyi tykkäävätkö he "Kaisasta"? Kyllä myö tykkätää. — Tykkäättekö te minusta? — Ei me tykkä. Joten kirkkoherra joutui ostamaan "tykkäyksen" nostaen hintaa aina 13:— välirauhanmarkkaan saakka, ennen kuin vähän tykkättiin. Nyt rovastillamme on kaikki varaukseton kunnioitus ja me kaikki tykkätään hänestä, joten on mukavaa muistelemista, että hän on siitä joutunut jotain sakkolalaisille maksamaan, 13 nykypeniä.

Mus.tireht. Aaro Lehmusvuori soitti viululla prof. Erkaman säestämänä Maasalon Oi Armo ja Rakkaus sekä Kasken Pienen aarian. Rovasti Laurilan päätössanoihin, Karjalaisten lauluun ja virteen: — Herraa hyvää kiittäkää, päättyi antoisa tilaisuus.

V. P.

tuskunta, kirjapaino, ehkä kirjoittajakin. Tuskimpa onkaan aivan virheetöntä Sakkolan murretta. Murrehan muuttuu yhtenäen niin kuin kaikki kielet, aika paljon jo miespolven aikana. Jo eri kylissä puhuttiin eri tavalla, petäjärveläiset puhui enemmän sanan voimalla, lapinlahtelaiset kuvannollisilla lauseilla. Sanokaa tietäväiset mikä sana kuuluu lauseeseen: "Ei uo enniä". Onko se uo vaiko juo? Molempia käytettiin. Mikä oli "mihin" vastine kuhu vaiko kuti? sanokaas viisaat. Lisäksi kaksois aa on vaikea, vanhastaan selvästi tietysti oa, mutta mikä oli 30 luvulla, aika heikosti o. Olen vuosien mittaan kirjoittanut muistiin n. 5000 Sakkolalaista liuskaa, saanut kansallisissa kilpailuissa jopa toisen palkinnon, mutta myönnän, että oikeaa murretta en osaa, enkä esim. murrepakinaa uskalla käydä tekemään. Jos joku uskaltaa niin lähettäköön toimitukseen, maininnalla minkä vuosiluvun murretta näyte on. Mitä minä olen murretta käsiini saanut niihin on melkein kaikkiin eksynyt sellaisia sanoja kuin, pirtti keinu, topata, Sakkolassa topattiin vain kinnasta ja sukkaa, minä kirjoittaisin kyllä vastaavast elotupa, liekku, seisattua tai peroitua. Tämä on vain

tällaista Vilke löpötystä, mutta kyllä Vilkke on Vilkke, Leo on Lekka, Eino on Eikka eikä mikään muu. Hyväksi lopuksi yksi lause: "Älä yleaikea pulaja."

Karhukortteja on lähetetty parisataa. Ehkä on mennyt asiattomastikin jo maksaneille, ne on tietysti aiheettomia, joku on kyllä "tusahunutkin", koetetaan asiaa korjata jollakin tavoin. Maksua lähetetyistä lehdistä toivon tämän vuoden puolella, koska postisiirtonumeromme muuttui ja vanhalla kortilla ottavat vastaan vain tämän vuoden ajan. Postisiirtonumeromme on nyt 4307 63—1.

Ja sitten tilaukset meille. Olemme Pyhäjärveläisistä jäljessä levikissä, joten lehteä menemään vunukkoja myöten. Kun "hamekaarti" vain on puolellamme ei mikään voi meitä vastustaa. Levikki on koko vuoden ollut nousussa, mutta eteenpäin elävän mieli.

Nuoruutta rintaan ja kaivoihin vettä.

Edellä oleva pakina jäi tilan puutteessa sivuun viime lehdestä (pakana koko toimittaja) niin täytyy nyt tarjota jälkikäteen. Vaikka onkin tavallista rostoti ruokaa.

Tapasin Helsingissä Oiva Ahtisaaren (ent. Adolfsen), mies voi hyvin ja askel on kevyt kuin parhaina aktiiviaikoina, jolloin hän oli Sakkolan paras maileri. Terveisiä kilpaveikoille.

Nyt ollaan jo pian joulussa ja minulla on Teille joululahja vihje: "Kirjeeni Sinulle" on Martti V. Tenkasan uusimman kirjan nimenä. Herkkyydellään yllättävä kirja, kertoo elämän kulusta Sakkolassa ja lähiympäristössä vuosilta 1920—40. Jokaiseen Sakkolalaiseen kotiin on tarpeellista ostaa tämä kotiseudun kirja, mak-

Säätiön opintoavustukset

Opintoavustusten hakijoiden määrä on voimakkaasti kasvanut, ollen vuosittain n. 150 hakijaa. Samanaikaisesti ovat säätiön tuotot, jotka pääasiassa ovat korkotuloja, vähentyneet indeksin poisjäämisen takia. Säätiön hallintoelimet ovat pohtineet asiaa ja päättäneet jakaa opintoavustuksia ensi vuodesta alkaen siten, että erilaisissa ammattikouluissa ja oppikoulun lukioluokilla opiskelevat saavat vain kerran. Jaettava avustus on yksivuotisissa oppilaitoksissa n. 50:—, useampiavuotisissa ja oppikoulun lukioluokilla n. 80:— ja korkeakouluopiskelussa n. 100:—.

Tämän mukaisesti eivät ensi vuotena saa avustuksia ne lukioluokilla olevat opiskelijat, jotka ovat tänä vuonna saaneet.

Hakemukset pitäisi lähettää helmikuun aikana osoitteella: Yrjö Raaska, Mantere LEMPÄÄLÄ. Moninkertaisen kirjeenvaihdon välttämiseksi on seuraavien tietojen ilmoittaminen anomuksen yhteydessä välttämätön: Selvitys siitä, missä kylässä vanhemmat ovat asuneet Sakkolassa vuonna 1939 tai 1944, missä oppilaitoksessa hakija opiskelee, aikaisemmin säätiöltä saatu avustus sekä tarkka osoite. Joka vuosi tulee puutteellisella osoitteella varustettuja anomuksia, joista sitten aiheutuu harmia puolin ja toisin. Jonkin verran tietämättömyyttä

saa vain toistakymmentä markkaa. Teos on runsaasti kuvitettu ja suurin osa kuvista on juuri Sakkolasta, joka on kirjoittajan suvun kotipitäjä.

Ei tämän enempää tällä kertaa, muuta kuin HYVÄÄ JOULUA ja ONNEKASTA TULEVAA VUOTTA kaikille. Kiitos menneestä niin risuista kuin ruusuistakin!

aiheutuu myös säätiön säännöissä olevasta pykälästä, jossa avustuksen myöntämisen ehtona on se että ANOJAN tai hänen VANHEMPANSA ASUINPAIKKA (henkikirjoituspaikka) pitää olla SAKKOLA vuonna 1939 tai 1944. EI SIIS RIITÄ PELKÄSTÄÄN SE, ETTÄ ON JOSKUS SYNTYNYT SAKKOLASSA, mutta muuttanut ennen sotia pois, tällaisissa tapauksissa ei sääntöjen mukaan voida avustusta myöntää.

KIRJOITUSKILPAILU

Suvannon Seutu kutsuu avustajiaan ja ystäviään kirjoituskilpailuun vapaista aiheista. Jaamme palkintona 100 mk:aa. Kirjoitukset on lähetettävä nimimerkillä varustettuna, jos mahdollista koneella kirjoitettuna, käsin kirjoitetutkin kelpaavat, ensi maaliskuun loppuun mennessä, osoitteella Suvannon Seutu Vakkala NARVA.

Suvanto Säätiö kerää valokuvia

Kaikki Suvannon Seudun asiamiehet ottavat vastaan ja keräävät Sakkolalais-aiheisia valokuvia. Kuvat voi lähettää myös osoitteella Viljo Purontaa Suvannon Seutu NARVA. Saapuvat valokuvat luetteloidaan ja otetaan kopiot, jonka jälkeen valokuvat palautetaan omistajalleen viimeistään v. 1970 kuluessa.

Toivomme kaikkien sakkolalaisten myötämielisyyttä keräystämme kohtaan ja antavan käyttööme valokuvia, jotka toivomme saavamme ensi vuoden tuokotöihin mennessä.

Yrjö Jokinen on poissa

Yrjö Jokinen oli syntynyt Tam-
melassa, josta jo pienenä poikana
muutti vanhempiensa mukana Sak-
~~~~~

Suvannon Seutu maksaa v. 1970
6 mk vuosikerta. Tilauksia ottavat
vastaan kirjakaupat, posti, Rau-
tatiekirjakauppa, asiamiehet sekä
konttori osoite Vakkala NARVA.
Tilatkaa kotiseudun lehti kotiin-
seksi naapurillekin!
~~~~~

**Sakkolalaisia eduskunta ehdok-
kaita on, toimituksen saaman tie-
don mukaan, ainakin Esko Kop-
panen, Aino Kuisma ja Teuvo
Viskari. Lähemmin ensi numeros-
sa.**
~~~~~

TALVISODAN ErP 6 — SAARELAISEN PATALJOONA

30-vuotisasevelijuhla Tampereella 27.
12. 1969. Kokoonnutaan klo 14.00 Ka-
levankankaan hautausmaan portilla.
Juhlakokous ja iltajuhla Suomalai-
sessa Klubissa.
~~~~~

ANSIOMERKKEJÄ

Kaarle Leppäselle on myön-
netty metsätyönmerkki, pitkäaikai-
sesta ja ansiokkaasta työstä metsien
hoidossa ja kunnostuksessa. Hän on
syntynyt Sakkolan Hovinkylässä, ny-
kyinen asuinpaikka Tottijärvi.

Suomen urheilun hopeinen ansio-
merkki on luovutettu dipl. kauppias
Helvi Räikköselle Tampereella.
Rouva Räikkönen on kotoisin Sak-
kolan Kiviniemestä.
~~~~~

Missä on Sakkolan kartta?

on hukunut pitäjäjuhlakierroksella.
Kuka tietää, ilmoitus lehden toimi-
tukseen.

kolan Lapinlahteen. Hän kuului sii-
hen ikäpolveen, jonka elämäntyöstä
valtaosa suoritettiin Karjalassa. Elä-
män parhaat vuosikymmenet kului-
vat nopeasti oman kodin ja kyläyh-
teisön rakentamisessa, jonka moni-
naisiin yhteisiin harrastuksiin Yrjö
Jokinen otti osaa.

Isänmaan asialla hän oli mukana
osallistumalla Vapaussotaan ja sen-
jälkeen KSM Sk-järjestöön koko sen
olemassaolon ajan.

Uudella kotiseudullaan Ruovedellä
joutui Yrjö Jokinen jo verrattain ai-
kaisessa vaiheessa mukaan moniin
yhteisiin harrastuksiin, joihin hän
paneutui joustavuudella, joka olikin
yksi Jokisen parhaita ominaisuuksia.

Pitkäaikainen jäsenyys Ruoveden
Osk. johtokunnassa, kunnan kiin-
teän- ja irtaimen omaisuuden tar-
kastajien puheenjohtajana, sekä osal-
listuminen moniin toimikuntiin osoit-
ti, että hänestä sekä pidettiin ja hä-
neen luotettiin.

Satalukuinen saattojoukko oli to-
distamassa hänen viimeisellä siit-
ä, kuinka pidetty henkilö Yrjö Jokinen
oli, ystävänä naapurina ja ennen-
kaikkea ihmisenä. Yrjö Jokisen va-
loisa persoonallisuus tulee säilymään
kaikkien niiden mielissä, jotka jou-
tuivat hänen kanssaan kosketuksiin.
~~~~~

Kuolleita

Aapro Nalli syntynyt 21. 9. 1889
Sakkolan Ojaniemessä, kuoli 11. 10.
1969 Punkalaitumella. Kerroimme
hänestä viime numerossamme.

Vapaussodan invalidi Aleksanteri
Koppanen on kuollut Mikkelin
Kyyhkylässä, vapaussotainvalidien
hoitokodissa. Hänen kotikylänsä Sak-
kolassa oli Haparainen.

Aune Pitkänen o.s. Pitkänen
syntynyt 1. 5. 1890 Sakkolassa, kuoli
8. 10. -69 Pirkkalassa. Hautaustilai-

suus oli Pirkkalan kirkossa 18. 10. 69.
Kotikylä Sakkolassa Viiksanlahti.

Hilda Maria Repo o.s. Suokas
syntynyt 30. 6. 1892 Metsäpirtissä,
kuoli 25. 10. -69 kotonaan Kolhossa.
Kotikylä Sakkolassa Kaarnajoki.

Katri Kiuru syntynyt 11. 3. 1892
Sakkolassa, kuoli 4. 11. -69 Huitti-
sissa.

Viljami Tarmila syntynyt 1. 7.
1897 Sakkolan Räihännannalla, kuoli
14. 11. 1969 Hämeenlinnan Lääninsai-
raalassa.

Aino Karhu o.s. Kekki syntynyt
25. 11. 1903 Sakkolassa, kuoli 12. 10.
-69 Tampereen Keskussairaalassa.
Kotipaikka Lempäälä.

Toivo Teodor Kuoppo syntynyt
9. 11. 1904 Sakkolassa, kuoli 28. 9. -69
Tyrväällä.

Hilma Pohjonen o.s. Uosukai-
nen syntynyt 21. 1. 1907 Sakkolan
Kiviniemessä, kuoli 9. 11. 1969 Lap-
peenrannan Keskussairaalassa, vai-
kean sairauden murtamana. Hilma
Pohjonen toimi Kiviniemen Nuoriso-
seurassa, laulaen "Varpuskouros-
sa" ja osallistui näytelmä- ja kerhotyö-
hön. Imatralla hän harjoitti ompelu-
liikettä, kuului yrittäjä-naisiin ja
lauloi "Imatran Laulussa". 15. 11. -69
oli siunaustilaisuus Tainionkosken
siunauskappeliissa, josta artikkua kan-
nettiin lähi-omaisten ja naapurien
saattelemana hautaan. Kaunis kuk-
kakumpu jäi kertomaan pidetyn ja
uutteran ihmisen elämän työstä.

Väinä Kurki syntynyt 7. 4. 1907
Sakkolassa, kuoli 28. 10. 1969 Tam-
pereen Keskussairaalassa. Kotipaik-
ka Nokia.

Emma Elviira Valtonen o.s.
Koponen syntynyt 27. 6. 1908 Sakko-
lassa, kuoli 7. 10. 1969 Keski-Kymen
sairaalassa.

Eino Karvanen syntynyt 18. 7.
1909 Sakkolan Riiskassa, kuoli 7. 10.
1969 Punkalaitumella.

Vihittyjä

Keski-Lahden kirkossa vihittiin 31.
10. -69 Riitta Palm ja Hannu Ri-
ipinen. Morsiamen äiti Ida Palm
o.s. Ollila Sakkolan Petäjärveltä, isä
Johannes Palm kotoisin Kurkijoelta.

Vesilahden kirkossa vihittiin 1. 11.
-69 Maija Rytty ja Tapio Hali-
seva. Morsiamen vanhemmat Hel-
lin o.s. Naskali ja Kaino Rytty Sak-
kolan Hovinkylästä.

Viialan kirkossa vihittiin 8. 11. -69
Maija Leena Jussila ja Seppo
Laitinen. Sulhasen isä Anselm
Laitinen Sakkolan Petäjärveltä. Mor-
siamen vanhemmat ovat Rautjär-
veltä.

Halkivahassa vihittiin Seija Nih-
ti ja Kari Nissi. Morsiamen van-
hemmat Taimi o.s. Heino ja Tuomas
Nihti Sakkolan Petäjärveltä.

Messukylän kirkossa vihittiin 16. 11.
-69 Tuula Nalli ja Esko Järvi-
nen. Morsiamen vanhemmat Eeva
ja Arvo Nalli Sakkolan Kaarnajoelta.

Kultahäitä

**Kultahääpari Juho ja Maria
Luostarinen.**

Kultahäitään viettivät 15. 11. -69
Juho Luostarinen ja vaimon-
sa Maria o.s. Nuora Helsingissä.
He ovat kotoisin Sakkolan Riiskasta.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

80 VUOTTA täytti 16. 11. -69 Antti
Pulakka Urjalan Vällkilässä. Hän
on syntynyt Sakkolassa.

80 VUOTTA täyttää 1. 1. -70 mv.
Juho Kyllästinen Punkalaitu-
mella. Kotoisin hän on Sakkolan Vo-
lussalasta, jossa toimi mv:nä ja met-
sätyönjohtajana. Hän oli nuorukai-
sena innokas kilpahihtäjä, josta ker-
rotaan toisaalla lehdessämme.

75 VUOTTA täytti 10. 9. -69 Eemil
Leinonen Pirkkalassa. Hän on
vapaussodan veteraani, ollen mukana
Venäjänsaaren retkellä. Hän välitti
Sakkolan porsaita ympäri Suomen
talvisotaan saakka. Näistä kauppa-
matkoistaan ja Sakkolaisista raken-
tajista hän on kirjoittanut lehteem-
me ansiokkaita artikkeleita.

Merkkipäiväänsä vietti 10. 9. -69
mv. Evert Haikonen Huittisissa.
Hän on syntynyt Sakkolan Karho-
lassa.

70 VUOTTA täytti 9. 9. -69 mv. Ju-
ho Hynnä Punkalaitumella. Kotoi-
sin Sakkolan Haparaisista.

70 VUOTTA täytti 23. 11. -69
emäntä Anna Maria Patja o.s.
Welling, syntynyt Valkjärvellä. Koti-
kylä Sakkolan Lapinlahti, jossa uu-
rasti perheenemännän askereissa.
Nykyisin hän asuu lastensa luona
Punkalaitumen Kateenmaassa.

70 VUOTTA täytti 30. 11. 1969
emäntä Iida Kerminen o.s. Lep-
pänen Huittisissa, syntynyt Sakko-
lassa.

60 VUOTTA täytti 28. 8. -69 Emi-
lia Torkkeli o.s. Hynnä Haus-
järven Nysyssä. Syntynyt Sakkolan
Haparaisissa.

60 VUOTTA täytti 21. 10. -69 Toi-
vo Ryppö Konnevedellä. Ennen
sotia hän osallistui kotikylänsä Kivi-
niemen Ns:n toimintaan, opintoker-
ho, näytelmät, kuorolaulu ja maan-
puolustustyö olivat hänen harrastuk-
siaan.

60 VUOTTA täytti 18. 11. -69 Tau-
no Aleksanter Heikkonen Tam-
melan Mustialassa. Syntyisin Sakko-
lan Räihärannasta.

50 VUOTTA täytti 6. 10. -69 Hilja
Maria Hynnä Lempäälän Kuljus-
sa. Hän on syntynyt Vpl Pyhäjärvel-
lä, Lohijoen kylässä.

50 VUOTTA täytti 20. 10. -69 Hilja
Laaksonen Kausalassa. Kotoisin
Sakkolasta.

50 VUOTTA täytti 22. 10. -69 Ar-
mas Makkara Punkalaitumella,
syntynyt Sakkolan Volossulassa.

50 VUOTTA täytti 24. 10. -69 Jan-
ne Viskari Jyväskylässä. Hän on
syntynyt Sakkolan Vilakkalassa. Jat-
kosodan sotainvalidi. On ollut sodan
jälkeen 10 vuotta Aeron Moottori-
korjaamon palveluksessa, sen jälkeen
SOK Vaajakosken tehtäillä.

50 VUOTTA täytti 27. 10. -69 rou-
va Ilmi Siekkinen o.s. Rytty
Uuraisissa. Hän on syntynyt Sakko-
lan Hovinkylässä.

50 VUOTTA täytti 27. 10. -69 rou-
va Jenny Santanen o.s. Salakka
Lauttakylässä. Kotoisin Sakkolasta.

50 VUOTTA täyttää 13. 1. -70 va-
rastonh. Eino Karjalainen Tu-
russa. Hän on syntynyt Sakkolan
Lapinlahdessa. Ottanut osaa molem-
piin sotiin, jatkosodassa JR 27:n ja
JR 6:n mukana. Nykyisin hän on
turkulaisen teollisuusyhtymän palve-
luksessa.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Suuntana Göttingen

(jatkoa)

Koska viime kertomuksen lopussa mainitsin toisten maiden johtajien ihmettelystä, miksi vain yksi rautaesiripun takainen maa oli päässyt mukaan, lienee heti syytä kertoa, kuinka äärettömän vähän loppujen lopuksi Suomesta tiedetään niinkin lähellä kuin Keski-Euroopassa. Vaikka eri maiden johtajat olivat jo ainakin keski-ikäisiä ja kaikesta päättäen sivi-

Talvisodan aikana tapahtui Er P 6:ssa

Pataljoonan komentaja Oiva Saarelainen kertoi, että hän on joutunut olemaan monenlaisissa tilanteissa, mutta ei muista tulkilampaa kuin sattui, lepovaiheessa Oravakydössä helmikuun lopulla.

Divisioonan komentaja Finell oli tarkastamassa pataljoonaa, kuljettiin yhdessä majapaikasta toiseen, oli käyty kaikki majapaikat ja oli matkalla komentajan autolle, niin tulee vastaan maalaisisännän näköinen mies, turkki päällä, karvareuhka päässä ja iso leipä kainalossa. Kaikki olisi mennyt hyvin, ellen olisi käynyt tekemään tuttavuutta kysymällä, että mihis isäntä on menossa? — Silloin se rysähti, mies vastasi heti: — Et sie tunne, miehä uon siu miehi-jäis? Käin hakemas tuolt talost pehmyttällepiä.

Minulta oli mennä jouhot suuhun, mutta sitten laukaisin tilanteen sanomalla, että kyllä nyt muistan ja lisäksi: oletpa saanutkin komean leivän.

Mies lähti majapaikkaansa ja me divisioonan komentajan autolle. En tiedä mitä divisioonan komentajan ajatuksissa liikkui, mutta ei puhunut mitään.

tynyttä joukkua, oli tosiaan tyrmistyttävää todeta, kuinka puutteelliset tiedot maastamme olivat. Kaikkein tietämättömyimpiä olivat mielestäni Hollantilaiset, joilla oli mitä käsittämättömyimpiä kuvia Suomen olosuhteista. Olin ennen lähtöäni paikkaillut tietojani sellaisista asioista, joista uskoin tulevan keskustelua, mutta kaikki todistelu otettiin vastaan suopeasti hymyillen. Ehkä en hallinnut Englannin ja Saksan kieltä niin hyvin, että asiat olisivat tulleet jokapuolelta selvitettyksi.

Keskustelumme kuunteli aivan musta mies. Hän oli Nigerianlainen, joka oli ollut YK stipendiaattina Suomessa vuoden päivät, ja puhui hyvää englantia. Sain hänestä oivallisen avustajan ja tukijan. Missä määrin sittenkään onnistuimme hälventämään niitä vääriä luuloja, joita meistä maailmalla näyttää kulkevan, on tietysti arvoitus.

Taisin jo viime kirjoitukseni lopussa mainita, että kaikki kilpailutehtävät annettiin Saksankielisinä. Koska tiesin, ettei koulusaksalla niistä selviäisi, rupesin vaatimaan, että meidän on saatava tärkeimmät kohdat suomenkielisinä. Luultavasti saksalaiset väsyivät minuun, varsinkin kun muistivat, että heillähän on jonkinlainen tulkikoulu, joka voisi kääntämisen suorittaa, ja lupasivat tehdä poikkeuksen. Sain käännökset kilpailupäivän edellisenä päivänä ja kauhistuinkin. Kääntäjä oli kyllä tehnyt tunnollista työtä, mutta suomenkieltä heikosti halliten oli tulos sen mukainen. Tein koko yön työtä, saadakseni käännökset edes jossain määrin jäsennettäväksi, mutta aika ei riittänyt kaiken läpikäymiseen. Itse kilpailusta ei ole paljon kertomista, sillä se noudatteli samoja kansainvälisesti hyväksyttyjä sääntöjä.

Itse kilpailujen teknillisestä puolesta voi mainita, että niiden alkaminen jo myöhästyi paljon, eikä saksalainen täsmällisyys tullut esiin juuri missään vaiheessa. Olimme ainoa ulkomaalainen joukkue joka pääsi palkinnolle. Kaksi ensimmäistä meni Länsi-Saksaan, ja me olimme kolmas. Piste ero oli pieni ensimmäisen ja kolmannen välillä.

Kilpailuja seuraava päivä oli varattu tutustumiseen kaupungin huomionarvoisiin paikkoihin, sekä käyntiin Frieslandin pakolaisleirissä. Leiri sijaitsi noin 30 km päässä kaupungista, ja niin lähellä rajaa, että piikkilanka-aidat ja variotornit olivat selvästi näkyvissä se leiri oli todennäköisesti entinen keskitysleiri, sillä asunnot olivat parakkimaisia, ja suorissa riveissä suurella aukeamalla. Alue oli aidattu piikkilanka-aidalla ja portilla oli sotilasvartio. Leirin johtaja, tyypillinen saksalainen, oli erittäin vaitelias. Mihinkään kysymykseen ei saatu selvää vastausta. Kuinka paljon leirillä on asukkaita, kuinka paljon lapsia on koulussa, kuka on rahoittanut uuden modernin kirkon rakentamisen? Mihinkään kysymykseen emme saaneet vastausta. Saksan valtio ei kustanna leirien ylläpitoa: oli aina vastaus, jonka leirin johtaja yritti sovittaa joka paikkaan. Asuntoihin emme päässeet, emmekä saaneet puhutella leirin asukkaita. Lapsia näytti olevan paljon. Työvästaita oli sijoitettu alueelle, mutta mitä niissä valmistettiin, emme tiedä. Virallisestihan Saksa on ilmoittanut, ettei pakolaisleirijä ole, kaikki pakolaiset on voitu sijoittaa vapaille työmarkkinoille, mutta tämä leiri nyt kuitenkin oli olemassa.

Ankean mielialan vallitessa lähdimme leiriltä. Sitä oli osaltaan li-

säämässä se salamyhkäisyys, joka tuli vastaan joka käänteessä. Jäimme ajattelemaan kuinkahan monta sataa tai tuhatta ihmistä asui tuossakin leirissä, isänmaattomia, vailla sitä vapautta, jota etsimään he ovat lähteneet.

Seuraavana päivänä oli sitten kilpailujen viralliset päättäjäiset joissa Saksan Liittotasavallan Punaisen Ristin presidentti oli läsnä. Sain suuren kunnian istua päivällisillä tämän kunnianarvoisan herran vierellä. Suomen Punainen Risti luovutti lahjana autoihin sijoitettavan ensiaputyynyn, joka erikoisuudellaan näytti herättävän asiantuntijoissa suurta huomiota.

Seuraavana aamuna olimkin sitten kotiin paluun päivä. Kun saavuimme Göttingenin asemalle porhal siinä etelästä huippuhieno juna jonka kyljessä luki: Rooma — Kööpenhamina. Tiesimme, ettei tämä juna suinkaan ollut meitä varten, mutta tiesimme myös, ettei se pysähdy kuin kerran Saksan alueella. Jos meidät ajetaan ulos, niin silti olemme päässeet pitkän matkan kotiin päin, joten riski kannattaa ottaa. Sijoituimme mukavasti osastoomme, ja jäimme odottamaan mitä tulee. Varovaisuuden vuoksi käänsimme kuitenkin Punaisen Ristin merkit hyvin näköisille. Päätimme, että jos tilanne käy kireäksi, emme osaa kukaan Saksaa, mutta olemme kyllä suomalaisia. Kun sitten juna-amiraali tuli, ojensin paksun nipun papereita, joita saksalainen tutki aikansa, kutsui toisenkin avukseen ja olivat kovin yrmeän näköisiä. Junailijat ilmeisesti luulivat, etten osaa saksaa, ja puolestani en ilmeellänikään osoittanut ymmärtäväni joka sanan.

Kuuluminen Punaiseen Ristiin pelasti taas kerran. Menkööt kun kerran kuuluvat sellaiseen järjestykseen. Missä niillä rahaa lisämaksuun, eikä niitä voi poistaa junastakaan. Koska asia oli päättynyt meidän kannalta hyvin, kiitin ju-

Historiikkia Lapinlahden nuorisoseuran 60-vuotis taipaleelta

Vuosi 1908 oli Sakkolan Lapinlahden kylässä Kulttuuritoiminnan ja sivistyspyrkimysten merkivuosi: Kansakoulu aloitti lukuvoitensa ja kansakoulussa kokoontunut kokous perusti kylään nuorisoseuran. Ensimmäiseen nuorisoseuran johtokuntaan ni-

mettiin pj Matti Virolainen, sekä jäseniksi Eevert Kärkkäinen, Matti Kallonen, Mikko Kallonen, Matti Kuparinen, Helli Hanski, Hilda Pietiäinen, Emilia Kallonen, ja Anna Naskali. Seuran esimiehenä on 60 vuoden aikana toimineet seu-

nailijoita niin hyvällä saksankielellä kuin suinkin. Ällistys näytti olevan melkoinen. Herrat katsoivat ensin pitkään meihin, sitten toisiinsa, ja kävelivät samaakaan sanomatta pois. Illalla olimmekin sitten Kööpenhaminassa. Yön aikana lautalla Ruotsiin, ja iltapäivällä satamassa, jossa nousikin tie pystyyn, oli laivalakko. Laiturissa oli kumminkin ruotsalainen laiva lähdössä Suomeen. Lastausta valvova perämies nosti kätensä pystyyn. Ei. Satamakonttorissa puhuttiin kiivaasti toista kotimaista aikamme, ja lippumme vaihdettiin ruotsalaisiksi.

raavat henkilöt: Matti Virolainen, Aleks Tuokko, Matti Kallonen, Antti Karjalainen, Mikko Kallonen, August Kallonen, Matti Kuparinen, Martti Kyllästinen, Antti Suni, Juho Kuparinen, Otto Koskinen, Viljami Kuparinen, Antti Lemmetti, Viljami Naskali, Väinö Kuparinen, Soini Karjalainen, Lempi Kekki, Viljo Naskali, Vilho Kaikkonen, Reimo Söder sekä yhteensä yli kolmevuosikymmentä puheenjohtajana toiminut Albin Kallonen. Johtokunnan jäsenenä on 60-toimivuoden aikana toiminut satoja henkilöitä, jotka ovat seuran hyväksi uurastaneet eri pituisia aikoja. V 1909 rakennettiin etupäässä talkootyönä kesäpaviljonki jonka rahoituksessa auttoivat myös onnistuneesti pidetyt arpajaiset. Paviljonki oli kesäisin seuran toiminnan keskustana aina vuoteen 1928 jolloin seurantalo valmistui, suurelta osalta talkootyönä lahjoituksina saadusta rakennusaineista. Ennen talvisotaa kunnostettiin myös urheilurakennus.

Tuula-Marjatta Pulakka

Terveisiä Haparaisten Nuorisoseurasta

Meistä Haparaisten nuorisoseuralaisista ei ole paljoa kuulunut näinä vuosina, se tuntuukin ehkä hieman oudolta, sillä olihan meillä joitakin vuosia sitten verrattain vilkas toiminta. Ikähän se alkaa painaa meidänkin harteitamme, tulihan niitä ikävuosia 65 eli saavutimme sen nykyaikana odotetun kansaneläke-iän. Toimintamme on sentähden ollut tuollaista verkkaista hiljaiseloa, vuosikokous sentään aina pidetään ja onhan sitä ollut vähän muutakin toimintaa.

Vuosikokous pidettiin omalla seuratalolla lokakuun 23 p:nä, osanottajia oli 15 henkilöä. Tilaisuuden avasi seuran pj Esko Kallonen. Kokouksen ja seuran uudeksi pj:ksi valittiin Aaro Viskari ja siht. Martta Pajari. Hän luki

vuosikertomus-pakinan josta ilmeni seuran toiminta, olihan sitä joutain sentään: Oli pelattu kyykkää ja lentopalloa, oli järjestetty hiihtokilpailut korilla kannetulla lumella. Tiistaitanssit pidettiin 5 kertaa, mutta yleisömenestys oli heikko. Koulun käynnit, sotaväki ja naimisiinmenot estivät tanhuharjoitukset tänä vuonna. Tanhukurssit jotka järjestettiin meidän talolla, keskusseuran toimesta oli runsas osanotto meidänkin seurasta.

Nuorisoseuraamme ja koko paikkakuntaa kohtasi järkyttävä surusanoma kun kunniajäsenemme, mutta myös ahkera toimintajäsen, Juho Kekki sai yllättävän kutsun rajan taa josta ei paluuta ole.

Erovuoroiset johtokunnan jäsenet Lea Nuora, Martta Pajari ja

Eino Viskari valittiin uudelleen, Kalevi Kallosen tilalle tuli Esko Kallonen, lisäksi kuuluu johtok. Väinö Kekki, Matti Hopponen, Kyösti Pajari ja Aleks Kallonen ja 1-vuotisjäsenet Antero Vastamäki ja Kari Nuora. Rahastonhoitaja Aleks Kallonen esitti tilit joista ilmeni oman talon lisäksi olevan hieman varojakin, mutta että Nuorisoseuratoiminta ei ole "POP" nykyaikana, siitä huolimatta läheteämme aloittamaan uutta taivalta toivorikkain mielin, pj:nä Aaro Viskari, siht. Martta Pajari, rahastonh. Aleks Kallonen, edellä esitellyn johtokunnan tukemana.

"Me emme sais, näin meitä jalo aate velvoittais."

V. K.

kenttä toimitalon kentälle. Urheilu, kyläottelut ja "yleisetkilpailut" olivat kovasti muotia jo seuran alkuvuosista alkaen. Kesäurheilussa oli huomattava tapaus 1939-luvulla kyläottelu Riiska — Petäjäjärvi, jossa ottelussa Petäjäjärvi lopulta erittäin kireissä otteluissa vei kiertopalkinnon seuransa kaappiin. Myös Raudun Vehmaisten ns kanssa käytiin seuraottelua. V. 1911 seura voitti Vuoksenlaakson ns piirin kesäjuhilla köydenvetokilpailun, jolloin opettaja Bösckerman juhllallisesti ojensi joukkueen "kapteenille" palkinnon, potkupallon. Seuran naiset kokosivat rahaa järjestämällä ompeluiltoja ja käsityönäyttelyitä, johtajanaan käsityönopettaja Helli Kallonen o.s. Hanski.

Seuralla oli laulukuoro heti perustamisvuodesta saakka, kuoron-

johtajana n. 10 vuotta toimi Matti Virolainen, toisten kuoronjohtajien ollessa lyhyempinä aikajaksoina tahtipuiikkoja heiluttamassa. Myös opintokerho toimi virkeästi, vieläpä kesänä 1955:kin, entisessä kotikylässä. Vuosien kuluessa on näytelty lukuisia näytelmiä, ensimmäiseksi "Kaksi Rakuunaa" ja viimeksi "Suutarin mökillä". Tähän väliin sopii lukuisa määrä esityksiä, jopa piirinkilpailuissa palkittuja näytelmiä.

Kun kotiseutu oli v. 1944 lopullisesti jätettävä seura rekisteröitiin Saarijärven Kalmarinkylässä, kunnes v. 1947 kotipaikaksi muutui nykyinen Punkalaitumen kunta, jossa tilaisuuksia on järjestetty laajan pitäjän eri kylissä. Edelleenkin toiminta jatkuu siinä laajuudessa kuin käytännössä on mahdollista.

Albin Kallonen

Tule joulukultainen

JOULUMYYMALAMME PALVELEVAT TEITÄ

kaikissa joulun valmisteluun liittyvissä hankinnoissa.

Tervetuloa

Tuotanto

Petäjäjärven Ns toimeliaana

Petäjäjärvi-päivän vietosta oli kulunut toista kuukautta kun kokoonnuttiin jälleen Kauko Virolaisen taloon Vesilahdella Ns vuosikokoukseen 18. päivänä elokuuta. Kokouksessa valittiin Kauko Virolainen seuran pj kymmenneksi toimikaudeksi, samoin toimivuosiin myös vpj Viljo Kurikka ja siht. Laina Nuora, rahastonh. Viktor Ryyppö jatkaa jo vuosikymmeniä hoitamaansa toimintaa. Johtokuntaan kuuluu lisäksi Airi ja Soini Kurikka, Viljo Purontaa Vesilahdelta, Väinö Virolainen Tottijärveltä ja Yrjö Pulakka Lempäälästä.

Kokouksessa hyväksyttiin ns. seurojen mallisääntöjen mukaiset säännöt ja haetaan niille vahvistus.

9 p:nä lokakuuta kokoonnuttiin Matti Nuoralle Tottijärven Joenpohjaan jolloin kokouksessa toisen kerran hyväksyttiin säännöt ja jatkettiin tarinaillan merkeissä. Saman aikaisesti levisi sopotus "kiisseli" — joka tosiaan oli jo kypsymisvaiheessa. Hyvin tuo maistuiakin." — A, en uo suat

10 vuotie kiisseli haijuukua!" Kurikka-Aarne pyöräytti heti kokouksen osanottajien riemuksi ja emännälle kiitokseksi "KIISSELI-RONIKAN", joka heti esitettiin. 21 p:nä lokak. kokoonnuttiin jälleen Aarne ja Viljo Kurikalle Laukon Teinisaloon. Johtokunnan kokouksen jälkeen virisi keskustelu Petäjäjärven Ns. oman lehden "Männyn Käryn" henkiin herättämiseksi, on kulunut jo melkein kaksi vuosikymmentä kun Käpy on ilmestynyt. Koska Männyn Käryn seuraava numero on tarkoitus "painaattaa" jo virpolauantaiksi niin toivotaan kaikkien jotka tuntevat kiinnostusta lehteä kohtaan lähettämään kirjoitukset osoitteella Viljo Purontaa Vakkala NARVA. Merkinnällä siitä että on tarkoitettu Männyn Käpyyn (joskin Suvannon Seutu toivoo myös pääsevänsä osalliseksi). Kaikki aiheet ovat tervetulleita, runot, runikat, henkilökohtaiset kokemukset ja kömmähdykset. Lehden sisältöä luetaan seuran tilaisuuksissa, lehti monistetaan ja jaetaan pyynnöstä lukijoille.

Tarinaillan jatkuessa nautittiin Terttu-emännän kahvi ja voileipäpöydän antimia. Seuraavan kerran kokoonnutaan pilkku-joulun merkeissä yhdessä Karjala-seuran kanssa.

Laina Nuora

TALVIURHEILU- VÄLINEET MEILTÄ

- SUKSET
- HIIHTOVALINEET
- HIIHTOKENGAT
- JAAKIEKKOVALINEET
- PILKKIVALINEET ja VARUSTEET YM. YM.

LEMPÄÄLÄN PYÖRÄ

Om. M. Toiva Puh. 74 286

Liikkeemme Lempäälän keskustassa palvelee Teitä ammattitaidolla ja ensiluokkaisilla tavaramerkeillä

eri osastoilla:

- ☐ SÄHKÖ- JA VESIOHTOTARVIKKEET
- ☐ URHEILUTARVIKKEET
- ☐ TELEVISIO- JA RADIO-OSASTO
- ☐ KAIKKI KODINKONEET
- ☐ MAALAU- JA RAKENNUSTARVIKKEET

kairimo
KODIN TAVARATALO

Lempäälä,
puh. vaihde 74 163

TAUNO JUHANI KURIKKA:

Sakkolan lahjoitusmaat vuosina 1713-1880

3. Omistajat vaihtuvat Sakkolassa

Joulukuun 3. päivänä vuonna 1762 lahjoitettiin hovikanslian alaisena ollut alue kreivi Ivan Musin-Puskinin veljen Platon Musin-Puskinin perillisille "ikuiseen ja perinnölliseen hallintaan siihen kuuluvine maineen, peltoineen, niittyineen, metsineen ja kaikkine mitä siihen kuului". Päätillana oli edelleen Petäjärven hovi. Tämä lahjoitus on sikäli merkittävä, että se oli toinen kahdesta vuosina 1762—89 annetusta lahjoituksesta.²¹

²¹ Akiander, s. 181; Hannikainen, s. 133.

Tila ehti olla perikunnalla vain kuusi vuotta, sillä elokuun 28. päivänä vuonna 1768 todellinen salaneuvos Apollon Musin-Puskin ja luutnantti

Ivan Musin-Puskin möivät sen valtioneuvos Joakim Sieversille. Järjestyksen palauttamiseksi tiluksille teki uusi omistaja alustalaistensa kanssa uudet verosopimukset, jotka kihlakunnanoikeus vahvisti. Tämä tiesi talonpojille lisärasituksia, mutta silti tilanhoitaja Olivernmarckin toimialka sujui suuremmista kahinoista. Tähän vaikutti osaltaan myös vuosien 1761 ja 1762 katojen takia tapahtunut verorästien anteeksiantaminen.²²

²² Akiander, s. 181; Selenius, Kuvaus Vanhasta Suomesta, s. 58.

Valtioneuvos Joakim Sieversin poika kenraaliluutnantti Jakob von Sievers möi Petäjärven vuonna 1774 hovipankkiiri, parooni J. Frederickszille, joka sai samana vuonna hal-

tuunsa myös Taubilan lahjoitusmaat. Hän tyytyi edeltäjänsä tekemään verosopimukseen ja siten keskinäinen suhtautuminen hänen ja alustalaisten välillä oli rauhallista.²³

²³ Akiander, s. 181.

Ensimmäiset riidat lahjoitusmailla alkoivat vuosina 1779—80. Petäjärven hovin jouduttua hovipankkiiri J. Fredericksziltä tämän pojalle parooni Pietari Frederickszille puhkesivat levottomuudet myös Sakkolassa.

Lahjoitusmaan asukkaat lähettivät vuonna 1780 justitsikollegioon hallitukselle osoitetun valituksen. Siinä he esittivät, ettei heitä ole koskaan sorrettu kuten nyt, kun tilanhoitaja Granatenhjelmin vaati paljon päivätoita sekä revisioniverot lisättyinä. Sitä-

paitsi harjoitettiin niin ankaraa kotikuria, että he katsoivat joutuneensa täydelliseen orjuuteen. He vaativat kihlakunnanoikeutta tutkimaan asiaa. Justitsikollegio käski kuvernementin hallituksen suojella valittajia ja määräsi tutkinnon pidettäväksi. Mutta tilanhoitaja, luutnantti Granatenhjelmin esti sen syyttämällä tuomari Wireniusta epäoikeudenmukaisuudesta ja vakuuttamalla kuvernementin hallitukselle talonpoikien olevan niin "uppinkiskaisia, etteivät maksaneet mitään veroja eivätkä tulleet työhön". Tämä asia näyttää sittemmin jääneen unohtuksiin.²⁴

Kun parooni Frederickszin alustalaisille luettiin vuonna 1798 senaatin antama ukaasi, alkoivat he metelöidä

Kiviniemen NS:n vuosikokous

oli Viialassa Toivo Männiköllä 28. 9. -69. Seuran esimieheksi valittiin Toivo Männikkö, Johtokuntaan valittiin Helvi Räikkönen, Iivari Karpanmäki, Helmi Uosukainen ja Urho Räikkönen. Lisäksi ovat johtokunnassa Väinö Vuorinen, Nestor Nykänen, Asta Valkonen ja Ester Heino. Seuran kotipaikka on Viiala.

Tilientarkastajat Väinö Lius ja Juho Kauranen, varalla Lempi Nykänen ja Elina Vuorinen. Edustajat Liiton kokouksiin Helmi Uosukainen ja Ester Heino, varalle Väinö Vuorinen ja Nestor Nykänen. Piirissä edustaa NS:a Toivo Männikkö.

Raittiustoimikuntaan nimettiin edelleen Helmi Uosukainen, Pauli Uosukainen, Ester Heino ja Selma Suokas.

Opintoavustukset sekä muutkin rahavaroja koskevat asiat jätettiin johtokunnan päätäntään. NS:n vpj on Väinö Vuorinen, sihteerinä Helmi Uosukainen varasiht. Helvi Räikkönen ja varainhoitajana Iivari Karpanmäki.

käräjäpaikalla. Tämän jälkeen paroonin oli parina seuraavana vuonna perittävä saatavansa sotamiesten ja poliisin avulla, jotka hänen täytyi joka vuosi omalla kustannuksellaan tuoda Käkisalmeista. Työhön talonpojat täytyi pakottaa. Staarostit (järjestyksen ylläpitäjät työpaikoilla) kieltäytyivät toimestaan, koska työssäkävijät pieksivät heitä.²⁵

Parooni Fredericksz esitti joulukuun 7. päivänä vuonna 1806 sota-kuvernöörille raportin alustalaistensa kieltäytymisestä suorittamasta päivätoita ja veroja hänen lahjoitusmailaan Sakkolassa huolimatta kaikista paikallisen tuomioistuimen varoituksesta. Tämän johdosta kenraali Obreskov (siviilikubernööri Emine oli sairaana) määräsi Suomen kuvernementin laamannin Pyrskinin viipymättä lähtemään paikalle ja ryhtymään toimenpiteisiin järjestyksen palauttamiseksi. Pyrskin saapui lauantaina, joulukuun 8. päivänä Sakkolaan, jossa kihlakunnanoikeus parhaillaan jatkoi istuntojaan. Kuulusteluissa oli ilmennyt, että kaksi alustalaisten valtuutettua, Matti Vulhi ja Juho Viskari, olivat muitten talonpoikien avustamina keränneet puumerkkejä valtakirjaan, jolla he kameraalihovista saivat Sakkolan lahjoitusmaa koskevan otteen vuoden 1728 revisionluettelosta. Valtakirjan ja kameraalihoviin jätettävän anomuksen olivat kirjoittaneet kameraalihovin sihteerit Melander sekä viipurilainen porvari Anisimov. Neuvostomies Beisman ja sihteerit Mellander

olivat vakuuttaneet, että verot oli suoritettava sanotun revisionin mukaan. Näiden tietojen perusteella kihlakunnanoikeus tuomitsi jokaisen puumerkkinsä antaneen talonpojan kahdenkymmenen hopeataalarin eli kuuden kopeekan sakkoon. Nimilueteloita kirjoittaneet alustalaiset tuomittiin samaan sakkoon "tai samaan seitsemän paria raippoja siitä, että olivat antaneet aihetta tottelemattomuuteen". Matti Vulhi määrättiin karkoitettavaksi paikkakunnalta.²⁶

Jatkuu

Sakkolaiset emännät tappuavat toisiesi sova jälkie. Marj kyssyy: — Mis sie Helu nyt uot? Helu: — Korialha mie uon. — Vai kori al, kanapoikiha siel enne piettiin. — Missäs sie Maikki asut? kyssyy Helu. — Mie uon vast hyvä s paikas ko mie uon Sonnal. — No siehä paikkua uot laitaat? Sonna al, etkä tuon pahemmal haise. — Tiä muailma kyl meikäläisii sen verra höpsyttii, jot hajut männyöt tuule keral..... eikä tätä täs ijas viel ylettömäst lenkuu.

Valvottu punnitus ja luokittelu takaavat teille teuraistanne parhaan ruuhohinnan

Aarni Lainiala, Ikaalinen, puh. 6238	Eino Verkkoniemi, Orivesi, puh. 2185
Aaro Lainiala, Hämeenkyrö, puh. 15 190	Unto Ylä-Mononen, Orivesi, puh. 2130
Erkki Kujala, Mouhijärvi, puh. 8874	Arvi Smolander, Huutijärvi, puh. 71 477
Kauno Majamäki, Lavajärvi, puh. 82 170	Tauno Rynnänen, Sahalahti, puh. 73 168
Veikko Heinisuo, Rahola, puh. 40 477	Pertti Koskinen, Toijala, puh. 21 581
Alpo Seppälä, Vaskivesi, puh. 56 941	Raimo Saarnio, Lempäälä, puh. 76 876
Mauno Kinnunen, Virrat, puh. 5285	Harry Kujampää, Tottijärvi, puh. 77 819
Viljo Nieminen, Ruovesi, puh. 2335	Heikki Nikkilä, Tottijärvi, puh. 14 052
Ilkka Lähteinen, Väärinmaja, puh. 6719	Aulis Jussila, Eräjärvi, puh. 6178

HÖT

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

JOULUMAAN SINETTI

- kirjeensulkijamerkiksi
- joulupaketteihin
- kilpailuvastauksiin

KROONISESTI SAIRAIDEN LASTEN HYVÄKSI

Postitoimipaikoista

MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

HELSINKI 53
2 linja 15 A 14
Eka Karpianen

**VESILAHDEN
OSUUSKASSA**

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON- SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti, ilmestyy 1969 6 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 6 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen ja konttorin osoite Narva Vakkala. Puhelin 981 / 77 843.

Postisiirtotili 4307 63-1

Pankki Vesilahden Osuuskassa Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Purontaa.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Matti Riikonen ja Uno Pulakka.

**Tampereen Seudun
OSUUSKASSA**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

Nyt sähkölämmitysasennukset sopivasti

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJAT

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

☐ SUORITTAAM KAIKKIA RAKENNUSALAN PELTITOITA ☐